

زندگی در نواحی مختلف جهان

اهداف و انتظارات آموزشی

- با مفهوم «قاره» و «اقیانوس» آشنا شوند و موقعیت اقیانوس ها و قاره های جهان را بشناسند.
- با میزان جمعیت قاره های جهان آشنا شوند.
- با چگونگی زندگی در نواحی مختلف قاره ها و ویژگی های آن ها آشنا شوند و رابطه ی انسان با محیط های مختلف بیابانی، استوایی و قطبی را بشناسند.

❖ جلسات آموزشی: پیشنهاد می شود ۲ جلسه ی آموزشی ۴۵ دقیقه ای، جلسه ی اول (صفحات ۶۴ و ۶۵) و جلسه ی دوم (صفحات ۶۶ و ۶۷) برای تدریس این درس اختصاص داده شود.

❖ مواد و وسایل آموزشی: کتاب، کاربرگ، کره ی جغرافیایی، نقشه جهان نما، نقشه طبیعی قاره آسیا

روند تدریس - جلسه ی اول - قاره ها و اقیانوس ها - صفحات ۱۶ و ۱۷

ابتدا معلم هدف از این جلسه ی آموزشی را به دانش آموزان یادآوری می کند.

بچه ها؛ در این درس می خواهیم با نواحی مختلف دنیا آشنا شویم که به دو صورت قاره ها و اقیانوس ها در سطح زمین گسترده شده اند.

با استفاده از یک کره ی جغرافیایی، پدیده های روی کره زمین به صورت کلی به دانش آموزان معرفی می شود.

معلم نقشه جهان نما در اندازه دیواری را در تابلو کلاس نصب می کند و از دانش آموزان می خواهد که با دقت نگاه کنند.

مفهوم «قاره» و «اقیانوس» با استفاده از نقشه نتیجه گرفته می شود.

قاره: به خشکی های وسیع میان آب ها قاره گفته می شود.

اقیانوس: چاله های بزرگی در سطح زمین هستند که از آب پر شده اند.

نکته: قاره به پهنه های وسیعی از خشکی بر روی کره ی زمین گفته می شود که به صورت قطعات جزیره مانند بزرگی سر از آب در آورده اند. در این میان دو قاره آسیا و اروپا به هم چسبیده اند و تنها با رشته کوه اورال از هم جدا می شوند. در پایین نیمکره ی جنوبی، خشکی بزرگ قطب جنوب سراسر از یخ و برف قرار دارد.

با توجه به نقشه و راهنمایی معلم فعالیت صفحه ۶۴ در کلاس انجام می شود.

هم چنین معلم می تواند دانش آموزان کلاس را گروه بندی کند و از هر کدام از گروه ها بخواهد که در مدت زمان معینی هر گروه بخش معینی را بخوانند و یادگرفته های خود را به کلاس توضیح بدهند.

فعالیت صفحه ۱۶

۱- قاره های ۱- آسیا ۲- اروپا ۳- آفریقا ۴- استرالیا ۵- امریکا ۶- قاره ی قطب جنوب

۲- ۱- اقیانوس آرام، ۲- اقیانوس هند ۳- اطلس ۴- منجمد شمالی ۵- منجمد جنوبی

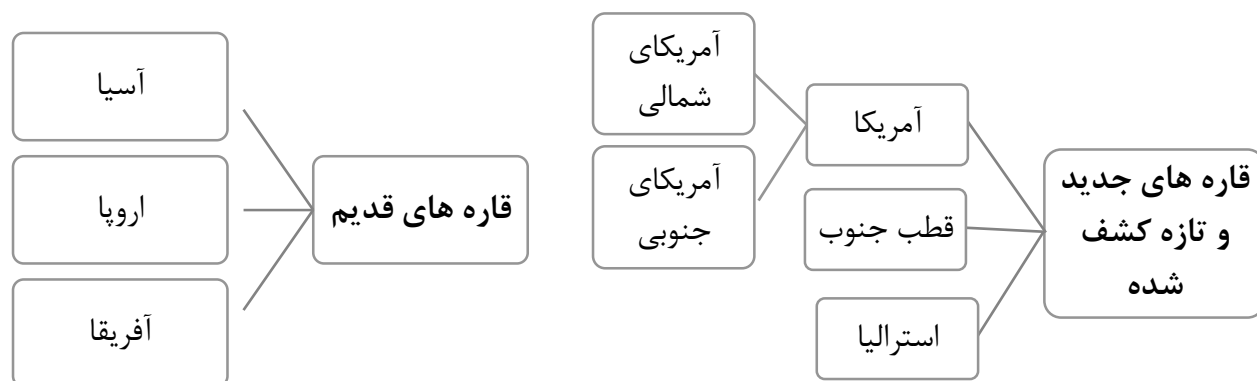
۳- الف: ایران و همسایه هایش در قاره ی آسیا قرار دارند.

ب: با توجه به نقشه سیاسی قاره ها و یا انطباق قاره ها با کره ی جغرافیایی نام کشورها را می نویسند بهتر است خود دانش آموزان برای یافتن پاسخ، تلاش کنند.

۴- در روی کره ی زمین فقط یک اقیانوس آرام وجود دارد. چون کره ی زمین گرد است وقتی می خواهیم آن را در یک سطح صاف مثلاً نقشه نشان بدهیم باید از یک قسمتی برش بدهیم و دانشمندان از وسط اقیانوس آرام برش زده اند و به همین علت اقیانوس آرام در روی نقشه ۲ تا دیده می شود.

نکته: این موضوع را می توان با استفاده از کره ی جغرافیایی به دانش آموزان نشان داد.

این صفحه را با استفاده از ابزار نقشه، تصاویر و با فیلم های نواحی مختلف جهان، می توان تدریس نمود.

با توجه به نمودار صفحه ۶۵ دانش آموزان درباره ی جمعیت قاره ها گفتگو می کنند.

تدریس - انسان و محیط - صفحه ۶۵، ۶۶ و ۶۷

معلم ابتدا کلیاتی از انسان و رابطه ی آن ها در طبیعت بیان می کند که نواحی و مناطق جهان از نظر برخی ویژگی ها مثل ناهمواری، آب و هوا، پوشش گیاهی و جانوری، منابع و ... با هم تفاوت دارند. و انسان ها به محیط وابسته اند تا بتوانند احتیاجات و نیازهای خود را برطرف کنند. بنابراین در نواحی مختلف شیوه ی مختلفی از زندگی و ارتباط انسان با محیط به وجود می آید. با استفاده از نقشه طبیعی قاره ی آسیا، انواع نواحی (قطبی، جنگل های استوایی، نواحی بیابانی) را برای آن ها به نمایش می گذارد.

معلم با استفاده از تصاویر کتاب، نقشه و تصورات ذهنی دانش آموزان، ویژگی های هر ناحیه را در تابلوی کلاس یادداشت می کند.

نواحی مختلف در آسیا و رابطه انسان با آن ها:

- ناحیه قطبی: آب و هوا بسیار سرد است و ...
- جنگل های استوایی: هوا گرم است و بارانی ...
- نواحی بیابانی: آب و هوا گرم و خشک است.

جهت تکمیل نمودار بالا، ابتدا از آموخته های قبلی دانش آموزان استفاده شود سپس متن درس توسط دانش آموزان صامت خوانی شود و سپس به شکل گروهی ویژگی های هر منطقه یادداشت شود.

و حالا دانش آموزان کاربرگه ی شماره ۱۲ را در کلاس انجام می دهند.

فعالیت صفحه ۶۶ کاربرگه ۱ شماره ۱۲

جهت انجام این کاربرگه، متن ۶۶ و ۶۷ به عنوان منبع می باشد چنانچه دانش آموزی در درک موضوعی مشکل داشت می تواند به متن مراجعه کند.

نوع فعالیت	مسکن	تغذیه	پوشش گیاهی و زندگی جانوری	آب و هوا	ناحیه / کشور	
شکار	در تابستان چادرهایی از پوست گوزن در زمستان، خانه هایی از قطعه های یخ و برف	شکار جانوران و استفاده از گوشت آن ها	درختان سوزنی برگ - گوزن، خرس و روباه قطبی	سرد	شمال سیبری	ناحیه قطبی
دامپروری	زندگی چادرنشینی و کوچ نشینی	غذای آن ها از دام هایشان تأمین می شود.	پوشش گیاهی فقیر، شتر - موش صحرایی، انواع خزندگان	گرم و خشک	بیابان های عربستان	ناحیه بیابانی
شکار حیوانات، جمع آوری میوه ها و سبزیجات ... کشت موز، نارگیل و آناناس در مزارع	ساخت خانه هایی از چوب درختان	شکار جانوران، چیدن میوه ها و سبزیجات، آناناس، موز، نارگیل	جنگل های استوایی درختان پهن برگ، میمون، مار، خرس	گرم و مرطوب	جنگل های اندونزی	جنگل های استوایی

ارزشیابی درس

- بررسی چگونگی:
- انجام و تکمیل گزارش "من از این درس آموختم که ..."
- نقشه خوانی و انجام فعالیت صفحه ۶۴ و دیگر فعالیت ها به صورت فردی و یا گروهی
- تحلیل و مقایسه ی نمودار جمعیت قاره های جهان و ارائه توضیح به کلاس
- درک متن و انجام کاربرگه شماره ۱۲ با توجه به متن صفحه ۶۶ و ۶۷
- پاسخ به پرسش های کتبی و یا شفاهی پایان درس

من در این درس یا (فصل) آموختم که .....

پرسش یا پاسخ های من از این درس.....

نظر معلم:

گاهی می‌توانید از دروس مطالعه به این صورت ارزشیابی گروهی یا فردی داشته باشید

متن زیر را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید.

«جمهوری آذربایجان» در شمال غربی ایران قرار دارد. این کشور از دو قسمت تشکیل شده است و کشور ارمنستان در میان این دو قسمت قرار گرفته است. بخش بزرگتر جمهوری آذربایجان در کنار دریا قرار دارد و بخش کوچکتر آن نخجوان است. بیشتر مساحت جمهوری آذربایجان را سرزمین‌های کوهستانی تشکیل می‌دهد. در نواحی داخلی و شرق آن، جلگه‌های پست آبرفتی قرار گرفته‌اند. آب و هوای جمهوری آذربایجان در مناطق کوهستانی سرد و در سواحل دریا معتدل و مرطوب است. «جمهوری ترکمنستان» در شمال شرق ایران قرار دارد. در ترکمنستان صحرای بزرگی وجود دارد که بخش عمده‌ی مساحت این کشور را به خود اختصاص داده است. در جنوب و جنوب غربی ترکمنستان رشته‌کوه‌هایی قرار دارند که تا کناره‌های دریای خزر کشیده شده‌اند. آب و هوای این کشور خشک است. ناحیه‌ی کپه‌داغ، در نزدیکی مرز ایران، دارای آب و هوایی مناسب است. این کشور از بزرگترین تولیدکنندگان گاز در جهان است و منابع نفت و فراوانی نیز دارد.

- ۱- جمهوری آذربایجان و ترکمنستان در کدام جهت جغرافیایی ایران قرار دارند؟
- ۲- آب و هوای جمهوری آذربایجان و ترکمنستان را با هم مقایسه کنید و بنویسید.
- ۳- بیشتر مساحت جمهوری آذربایجان و ترکمنستان را چه نوع زمین‌هایی تشکیل می‌دهد؟
- ۴- کدام بخش از ترکمنستان دارای آب و هوایی مناسب است.